

Ailede kazanç kime aittir?

İstanbul'dan Ergin Boz: "Bir ailenin yetişkin evlâdı anne babasının cüzdanlarından gizlice para alsa, bu, başkasından yapılan hırsızlık gibi midir? Yoksa aile içi hukuk farklı mıdır? Anne babanın hakkını helâl etmesi çocuğun mesuliyetini kaldırır mı? Bu durumda çocuğun yüzüne vurmadan başka tedbirler almak daha mı doğru olur?"

Haklar ve Görevler

Anne babanın evlâtla ilgili hakları ve görevleri olduğu gibi, evlâdın da anne baba ile ilgili hakları ve görevleri vardır. Esasen dünya bir haklar ve görevler dünyasıdır. Herkesin birbirine karşı hakları ve görevleri vardır.

Babanın çocuğuna güzel isim koyması, teklif çağı dediğimiz ergenlik çağına kadar ona dinini öğretmesi ve sevdirmesi, onun eğitimini almasına ve helâl bir işte çalışmasına destek vermesi, evlilik çağı gelince onu salih veya saliha bir eş ile evlendirmesi babanın çocuğu ile ilgili görevlerindedir. Bu görevleri, imkânları olduğu halde yapmayan anne babalar sorumlu olurlar.

Yetişkin bir evlât eğer bir sağlık problemi veya başka bir engeli yoksa, iş ve kazanç bakımından hukuken anne babasından bağımsızdır. Bir defa kazanç kazanana aittir. Çocuk da, baba da kendi kazancını kullanır. Ancak çocuğun ihtiyacı varsa, anne babasının da imkânı varsa, çocuk anne babasından borç alabilir. Aldığı borç başkasından aldığı borç gibidir. Zamanı geldiğinde geri ödemesi gerekir. Ödemez ise kul hakkı olur. Anne baba helâl ederse, zaten mesele yoktur.

Kusurları Affetmek Daha İyidir

Yetişkin evlât, anne babasının cüzdanlarından gizlice para alırsa, başkasından çalmış gibi kendisine haram olur. Anne baba haklarını helâl ederlerse, gene mesele yoktur. Bu, başkasında da böyledir. Hırsız kişiyi, mal sahibi herhangi bir zorlama olmadan, kendi iradesiyle helâl edebilir. Bu durumda haramlık kalkmış olur.

Ama yaptığı işin ahlâk boyutunu ayrıca değerlendirmek lâzımdır. Çocuğun, anne

babasının cüzdanından gizlice para alması durumunda yüzüne vurulmadan başka tedbirlerle bu iş telâfi edilebileceği gibi, çocuk da durum fark edilmeden aldığı parayı gizlice yerine koyabilir. Meselâ çocuğun eski bir tarihte anne babasına yüklüce bir destek yaptığını farz edelim. Böyle bir hırsızlık -ahlâkî olmamakla beraber- çocuğun o eski tarihli desteğini karşılıyorsa, anne baba da ses çıkarmadan ve yüzüne vurmadan bu hırsızlığı o eski desteğe saymışlarsa, burada yapacak bir şey yoktur. Helâlleşirlerse bir problem kalmaz.

Ancak işlerin böyle gizlilik perdeli yürütülmesi sağlıklı ilişkilere zarar verir. Kırıcı olmadan açık sözlü olmak ve muhtemel kusurları affetmek daha iyidir.

Evlâdın Malı Babaya Helâldir

Anne babanın durumuna gelince... Eğer anne babanın kazançları, israf etmeksizin kendi zarurî ihtiyaçlarına yetmiyorsa, anne babanın nafakası evlâdın üzerine vacip olur. Ancak yetiyorsa evlâdından geçim katkısı manasında nafaka almaları doğru olmaz.

Bir adam Peygamber Efendimiz'e (asm) gelerek: "Ya Resulallah! Benim malım ve çocuğum vardır. Babam da benim malıma ihtiyaç duyuyor. Nasıl davranayım?" diye sorduğunda, Resulullah Efendimiz (asm):

"Sen babanın kazancısın. Malın da babana helâldir. Evlâtlarınız kazançlarınızın en temizlerindedir. Evlâtlarınızın kazançlarından yiyiniz!" 1 buyurmuştur.

Fakat bu helâllik, israfsız biçimde zorunlu ihtiyaçla sınırlıdır. Evlât eğer anne babasıyla ortak çalışmıyorsa, mülkü ve kazancı kendisine aittir. Anne babasına ait değildir. Anne babanın mülkü ayrı, çocuğun mülkü ayrıdır. Çünkü baba ölse, miras hükümleri sadece babanın malına tahakkuk eder. Çocuğun malına miras uygulanmaz. Yani baba çocuğun malını ve kazancını miras bırakamaz. Demek ki, çocuğun mülkü babadan bağımsızdır.

Babanın ve annenin hakkı sadece zarurî ihtiyaçları olduğunda, evlâdının kazancından zaruret ve ihtiyaç ölçüsünü aşmamak kaydıyla yararlanmaktır.

Dipnot:

1- İbn Mace, Ticaret 64; Ebû Davud, Büyû, 79.